10/07/2019

Прослављено 420 година манастира Гомирја у Горњокарловачкој Епархији

Празник Рођења Светога Јована Претече и Крститеља Господњег, свечано је прослављен и у манастирском храму Светог Јована Крститеља у Гомирју, где је Светом Службом Божијом началствовао Епископ горњокарловачки Герасим уз саслужење свештенства и свештеномонаштва Митрополије загребачко-љубљанске, Епархије британско-скандинавске и Епархије горњокарловачке.

Након заамвоне молитве извршен је трократни опход – литија око манастирског храма и освећење славског кољива и резање колача, у славу и част заштитника ове Свете обитељи, која прославља 420 година постојања.

Гомирски монаси су кроз вијекове свог постојања опслуживали и многе парохије када није било сталног пароха. Све до средине 18. века опслуживали су и Жумберак.
Иако се постојање Срба на овом подручју бележи и раније, велико насељавање Срба из Далмације, Лике и Босне у гомирски дистрикт почиње крајем 16. века и понавља се у више наврата. Те сеобе су биле условљене продирањем Турака.

Срби из Далмације учесници у хришћанској одбрани Клиса 1596. године, после пораза, морали су се повући пред Турцима. Под вођством овог ускочког генерала Ленковића, 1597. године насељени су на стратешким местима која ће по свом значењу послужити у војничко–одбрамбене сврхе, како би ово подручје утврдили због честих упада и пљачки Турака. Тако се већ код првих досељавања Срба ствара план о формирању Војне крајине где ће наш народ деценијама, својим жртвама задржавати османлијске походе на средњу и западну Европу. Са Србима су дошли и свештеници и монаси.
Познато је да су Гомирци имали једног старог монаха, коме су са дозволом грофа Франкопана саградили малу капелу за вршење богослужења. Због потребе и војних свештеника, из манастира Крке у Далмацији дошла су шесторица или седморица монаха.

Ови монаси подигли су негде око 1600. године повише ушћа потока Рибњака у речицу Добру, мали дрвени манастир и цркву посвећену Рођењу светог Јована Крститеља, окружене планинским венцима Велике Капеле у селу Гомирју по којем је манастир и добио име. Досељени народ је манастиру уступио земљу за његово издржавање, а 1657. године Срби граничари су откупили старе поседе грофова Франкопана и тада је риешен правни и економски статус овог манастира. Пре тога манастир је имао мало земље, али временом су куповали и добијали од појединих хришћана, те је тако манастир имао своја имања и ван Гомирја.

Током 17. виека гомирски монаси опслужују народ од Жумберка до Гацке долине и од Коране преко Капеле ка мору. Од 1609. године манастир је потпао под духовну власт српског епископа са седиштем у Марчи у Славонској Крајини. Али Римокатоличка црква је настојала да православне Србе поунијати, те су 1671. године у Марчу доведени унијати васпитавани у Болоњи и Риму. Монаси Гомирја заједно са монасима из Марче и Лепавине дали су томе насиљу снажан отпор који су „скупо платили“ јер су аустријске војне власти давале војну потпору акцији римокатоличког свештенства, под руководством загребачког бискупа. Хапсиле су српске свештенике и монахе, мучиле и бацале у тамнице. До унијатског насиља дошло је опет за вријеме марчанског унијатског епископа Теофила Пашића (1739–1744). Међутим међу народом и свештенством, наишао је на изузетан отпор, понекад чак и физички, а нарочито у Лици. Упркос унијатским притисцима током 18. века дошло је до процвата и великог напретка овог манастира, а у манастиру је било установљено и прво седиште епископије за Крајину.

Гомирје је у 18. веку постало културно, образовно и духовно средиште православних Срба у овом крају.

Одмах по досељавању Срба сграђена је мала капела за њиховог духовника, да би око 1600. године на том истом месту био сграђен први манастир. У току целог 17. века, све манастирске зграде, а и сама манастирска црква, били су направљени од дрвета, али о архитектури првобитних дрвених манастирских објеката тешко је говорити, јер није сачуван ниједан детаљнији опис ни првобитне капеле ни каснијег манастирског комплекса и цркве. Поред манастира 1621. године гроф Вук Крсто Франкопан саградио је кулу осматрачницу, која је служила за праћење кретања Турака.
Почетком 18. вијека манастир је доживио свој процват и тада су почеле припреме за изградњу нове зидане цркве, али и манастирских конака. Данашња црква је сазидана између 1719. и 1722. године уз некадашњу кулу осматрачницу која је тада преправљена у звоник.

По завршетку радова 7. јула 1730. године, освештао ју је тада епископ горњокарловачки Данило Љуботина. Исте године довршен је био и велики манастирски конак са дванаест келија и трпезаријом, а источни дио конака завршен је 1758. године. Манастирски конаци у дужини од 105 m саграђени су сјеверно од цркве у облику ћириличног слова “П“ и имају веома истакнута прочеља, односно фасаде на јужној страни. У 19. вијеку неколико пута су обнављане манастирске зграде, а 1889. године потпуно је обновљена манастирска црква. Срушена је и франкопанска кула осматрачница која је служила као звоник, а саграђен је на истом мјесту нови. Манастир је тада добио свој коначан изглед.

tvhram.rs